

טיפול קבוצתי לשיפור כישורים חברתיים בסיוע בעלי - חיים

כתבו: דניאל רביעי ואודי בק

התחושה של פופולאריות חברתית ותחושות שייכות ומוגנות הנלוות לה, היא אחת המרכזיות והחשובות ביותר עבור ילדים. כל ילד רוצה וצריך להרגיש רצוי, חשוב ומיוחד. ילדים בעלי כישורים חברתיים לקויים, מתמודדים עם קושי ליצור ולקיים מערכות יחסים הולמות עם בני גילם. הם משתתפים פחות באינטראקציות חברתיות ולכן לא מקבלים מספיק הזדמנויות ללמוד ולהפנים כישורים חדשים. כתוצאה מכך, נוצר מעגל קסמים של כשלון חברתי והידרדרות הכישורים הקיימים. לפיכך, חשוב לסייע לילדים בעלי כישורים חברתיים חסרים ביציאה ממעגל קסמים זה. טיפול במסגרת קבוצתית בסיוע בעלי חיים טומן בחובו שני יתרונות ייחודיים עבור ילדים אלו, כפי שיפורט להלן.

יתרונותיו הטיפולי הקבוצתי

אוניברסאליות: מסגרת הטיפול הקבוצתי מאפשרת לילדים להבין שהם אינם היחידים המתמודדים עם בעיות חברתיות ובכך להרגיש פחות בודדים ויוצאי דופן. בדרך זו הם יכולים להתחיל להתמודד עם קשייהם ממקום יותר בטוח.

פיתוח מיומנויות חברתיות: המפגש הקבוצתי מספק התנסויות בפיתוח כישורים חברתיים בקבוצת השווים.

משוב: הילד מקבל הזדמנות ייחודית לקבל מידע ומשוב מידי מחברי הקבוצה ומהמנחים.

חיקוי: ניתנת האפשרות לצפות, לשמוע וללמוד דרך חיקוי המשתתפים האחרים בקבוצה.

מעבדה התנהגותית: הזדמנות לתרגול סיטואציות שונות מחיי היומיום בתנאים מבוקרים ובטוחים, תחת הנחיית אנשי מקצוע.

פיתוח קשרים קונקרטיים: אפשרות להתנסות ביצירת חברויות חדשות במהלך המפגשים בקבוצה.

יתרונות ההסתייעות בבעלי חיים

קיימים ממצאים רבים המעידים על היתרונות הפסיכולוגיים והחברתיים הטמונים בעבודה טיפולית בסיוע בעלי חיים. הקשר בין אנשים לבעלי חיים הוא דינאמי, רב-ממדי, ומאופיין בהתנהגויות היקשרות הכוללות משיכה, רצון לקרבה, יצירת קשר עין, ווקליות, מישוש וכדומה.

עבודה טיפולית מסוג זה משלבת תהליכי צמיחה והתפתחות ומאפשרת נטילת אחריות ומחויבות. כמו כן, היא פותחת ערוץ להנאה אסתטית, חוויה חושית והזדמנות תקשורתית. בעל החיים אינו מילולי ואינו דורש מאמצים מילוליים ליצירת הקשר עימו. היעזרות בבעלי חיים תורמת לשיפור התפקודים הפסיכולוגיים, החברתיים והפיזיולוגיים כאחד. לדוגמה,

ירידה ברמת הלחץ הנפשי, חיזוק הביטחון העצמי, שינוי דפוסי התנהגות, הגברת תחושת ערך ויכולת, הקניית היכולת לפתח רגישות לזולת ועוד.

העבודה עם בעלי החיים מאפשרת הזדמנויות שונות עבור הילדים, למשל:

- השלכה של תכנים מעולם הילד ללא חשש מחשיפה מוגזמת, או מקשיי התמודדות עם תכנים אלו.

- העלאה ועיבוד של רגשות שליליים המלווים את חוויות הכישלונות ביצירת יחסים חברתיים מספקים.

- כאשר הילדים מלטפים או מחבקים בעל חיים, מתעוררות בהם תחושות של חום וקרבה, אשר מוכללות בהדרגה גם כלפי המנחים, המזוהים עם בעל החיים.

- מתן הזדמנות לתרגול של מיומנויות חברתיות על בעלי החיים ולאחר מכן להכללתן לבני אדם.

- בעלי החיים יוצרים נושא שיחה ותחום עניין משותף לכל הילדים.

- בעלי החיים מהווים גורם משיכה משמעותי להצטרפות לקבוצה.

היעדים העיקריים בקבוצה מעין זו הינם העלאה ועיבוד של הרגשות השליליים המלווים את חוויות הכישלונות ביצירת יחסים חברתיים מספקים וכן פיתוח כישורים חברתיים, כגון: התבוננות באחר ובמצב חברתי, קריאת שפת הגוף, זיהוי רגשות, ויסות רגשות, הבנת חוקי המצב החברתי, ופרשנות נכונה ומוטעית של מצבים וסימנים חברתיים.

מניסיוננו, יתרונות אלו מסייעים לילדים בפיתוח מודעות לקשיים שלהם ובחיפוש פעיל, במהלך המפגשים ומחוצה להם, אחר דרכים חדשות וטובות יותר להתמודד עם קשיים אלו.

לפני סיום, חשוב להדגיש כי למרות שהעבודה מתמקדת באופן שבו בעלי החיים מסייעים לאדם, אל לנו לשכוח את הדאגה לבעלי החיים. כאשר אנו עובדים עם בעלי חיים בכלל, ולמטרות טיפוליות בפרט, עלינו לזכור שבעלי החיים הינם יצורים חיים עם רצונות וצרכים משלהם, המשתתפים באופן פעיל בתהליך הטיפול. כאשר אנו רוצים להיעזר בבעלי חיים למטרות טיפוליות, עלינו להכיר את צרכיו של בעל החיים ולרחוש לו כבוד ואהבה.

לקריאה נוספת:

- קיזזאק, א. (2000). מפגשים טיפוליים עם חיות מחמד. קריית ביאליק: "אח".
- שליו, א. (1996). המרפא הפרוותי - חיות מחמד כאמצעי תרפוי: תיאוריה, מחקר ומעשה. תל-אביב: צ'ריקובר.
- יאלום, א. ולשץ, מ. (2006). טיפול קבוצתי - תיאוריה ומעשה. ירושלים: מאגנס.

קישורים:

הילד סובל, לא מרוכז? נסו טיפול באמצעות בעלי חיים:

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3163693,00.html>

מ.ר.ח.ב - האיגוד הישראלי לטיפול רגשי הנעזר בבעלי חיים:

[/http://www.animal.co.il](http://www.animal.co.il)

